І чужому научайтесь, Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА **SVOBODA**
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК · UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: „Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 91. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 16-го ТРАВНЯ 1972 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MAY 16, 1972 No. 91. VOL. LXXIX.

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

Понеділок, 15 травня 1972

ПРЕЗИДЕНТ НІКСОН ВНІС ЗАКОНОПРОЄКТ, за яким будуть дані кредити для праці радіостанцій „Свобода" і „Вільна Европа" в сумі 38 з половиною мільйонів долярів на фінансовий 1972-73 рік. Президент повідомив, що він призначить окрему комісію для вивчення питання про дальше фінансування тих важливих радіостанцій.

СУДОВЕ СЛІДСТВО ВСТАНОВИЛО, що шофер шкільного автобусу, який зударився з потягом на переїзді, Джозеф Ларкін, винен за ту катастрофу, бо їхав занадто швидко і не пильнував дорожних знаків. Тоді, 24 березня загинули 5 школярів, а багато дітей були покалічені. Незабаром над обвинуваченим розпочнеться судовий процес. Шофер також був поранений.

СЕНАТ НЮ ЙОРКСЬКОГО СТЕЙТУ СХВАЛИВ законопроєкт, яким забороняється робити аборти жінкам на їхнє бажання викинути дитину. Щоб дістати право на викинення немовляти, треба буде лікарського доказу, що даній жінці загрожує смерть під час пологів. Однак, проти цього законопроєкту, схваленого Леґіслятурою, ще раніше висловлювався губернатор Нелсон Рокефеллер. Він уже наклав своє „вето", без огляду на рішення парляментарної більшости.

МИНУЛОЇ СУБОТИ 13 ТРАВНЯ у Вашинґтоні відбувалось багато різного типу демонстрацій, а також показ умілостей „бой - скавтів". Щоденник „Вашинґтон Пост" з 14-го травня назвав українську демонстрацію проти росіщення України „найбільш барвистою" та повідомив про неї з прихильністю, помістивши також велику фотознимку: молодь палить на 17-й вул. і „К" опудало, що сиволізувало Росію з червоним прапором. Про українську демонстрацію повідомляли телевізія, декілька радіостанцій, а „Голос Америки" передав велику вістку в Україну.

У НЮ ЙОРКУ И ПІВНІЧНОМУ НЮ ДЖЕРЗІ ЗРОСТАЄ безробіття — за місяць березень втратили працю ще 57 000 робітників. Тепер у цьому районі мають працю 6 мільйонів 455 тисяч людей, на яких 70 000 осіб більше, чим у минулому році.

ЗАХІДНЯ І СХІДНЯ НІМЕЧЧИНА ПІДПИСАЛИ ініціялами своїх головних представників — Еґона Баґра, як репрезентанта Німецької Федеративної Німеччини й Міхаела Коґля, як представника Німецької „Демократичної" Республіки перший узагалі між ними договір про облегшення комунікації і т. п. справи. Еґон Багр висловив надію, що це початок такого злагідження відносин між двома частинами поділеної Німеччини, щоб комуністи перестали стріляти до своїх громадян, які пробують втікати із сходу на захід.

У ТУРЕЧЧИНІ ПОСТАВ новий уряд під проводом прем'єра Суата Урґуплю. Шість головних політичних партій заявили йому свою підтримку.

ПАПА ПРИЗНАВ більшу ролю світським вірним Римо - католицької Церкви у виборі кандидатів на єпископів. В майбутньому єпископи мають засягати опінії у своїх мирян, кого вони хотіли б на нового єпископа. Але рішення належить надалі до Апостольської Столиці, себто Курії, чи пак Папи.

У ПІВНІЧНІЙ ІРЛЯНДІЇ ЗАСУДИЛИ на 4 роки трьох юнаків — 17, 18 і 19-річних за те, що вони прив'язали були до вуличної ліхтарні одну вагітну жінку, матір троє дітей, облили її смолою і посипали пір'ям. Командир місцевого відділу підпільної терористичної Ірляндської Республіканської Армії придивлявся тій події серед білого дня на вулиці Белфасту. Винуватці виправдувались, що та жінка дала була якийсь наркотик 15-тирічному хлопцеві та доносила поліції на революціонерів.

В АВСБУРГУ І МЮНХЕНІ У ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ ВИБУХЛИ в минулу п'ятницю бомби в тамошніх поліційних будинках. Раненим був тільки один поліційний службовик. Два дні перед тим бомба вибухла в головній кватирі американського війська у Франкфурті, при чому згинув один американський підполковник і 15 осіб було поранених. Ще не стверджено, хто був винуватцем тих терористичних злочинів.

ІРЛЯНДСЬКІ ТЕРОРИСТИ ПЕРЕВЕЛИ новий акт терору у столиці Північної Ірляндії Белфасті: вони підкинули 50-фунтову бомбу під велику департаментову крамницю на центральній вулиці міста. У тому часі не було в крамниці покупців, але були коло 50 осіб служби, з-посеред яких кільканадцять були поранені. Вибух спричинив велику пожежу у тому 5-типоверховому домі, а рятувальна акція припинила рух у центральній частині міста.

ЧАСТИНА ЕТІОПІЇ В АФРИЦІ Є все ще тереном громадянської війни. Це стосується Еритреї, яка колись була італійською колонією, а після останньої світової війни ввійшла в кордони Етіопії. Арабські „соціялістичні" держави Сирія й Ірак підтримують еритрейських партизанів, які з черги теж поділились на взаємоворогуючі групи.

Помер совєтський драматург О. Корнійчук

Москва. — Згідно з повідомленням ТАСС, у неділю 14 травня ц. р. помер після довгої недуги на 67-му році життя відомий совєтський письменник - драматург і партійний діяч Олександер Корнійчук. Народжений на Черкащині 1905 року, О. Корнійчук закінчив у 1929 році літературний факультет Київського Інституту Народної Освіти і включився в літературне життя, пишучи оповідання про Леніна і п'єси проти „чистого мистецтва" та „буржуазного націоналізму". Визнання режиму здобув з 1933 року під час розгрому української літератури своїми п'єсами „Загибель ескадри" та „Платон Кречет", як і виступами за „Дружбу російського й українського народів" та закликами посилювати колгоспне будівництво в Україні. Членом КПСС став в 1940 року. Зокрема активізувався під час війни, прославляючи Сталіна і совєтську партизанщину. За свої „заслуги" був нагороджуваний сталінськими преміями і становищами — дійсним членством Академії Наук УССР в 1939 р. і АН СССР з 1943 р., багатократним головством у Верховному Совєті УССР — 2-го, 3-го, 5-го, 6-го і 7го скликання, посадою „міністра закордонних справ УССР", звання „героя соціялістичної праці" і т. д. Був призначений у члени „Всесвітньої Ради Миру" і часто висиланий за кордон для репрезентації „досягнень" совєтського режиму. Був одружений з польською письменницею - комуністкою Вандою Василевською, яка померла 1964 року.

ТРИ ТИСЯЧІ УКРАЇНЦІВ, ГОЛОВНО МОЛОДІ, ДЕМОНСТРУВАЛИ У ВАШИНГТОНІ ПРОТИ НЕХТУВАННЯ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ В УКРАЇНІ

Вашинґтон (л. п.). — Субота 13 травня 1972 року пройшла у Вашинґтоні під знаком різних демонстрацій. Кругло 3 000 українців, з них три чверти молоді, демонстрували проти ґеноцидної політики Москви в Україні, передали петицію для президента Р. Ніксона; біля 1 000 китайців демонстрували проти передання островів Тьяо Ю Тай Японії, вважаючи, що вони належать до китайської землі, а біля Капітолю демонстрували яких 2 000 осіб за поразку Америки у в'єтнамській війні й перемогу В'єтконґу в Індокитаї. Як поліційні відділи, так і репортери газет, радіо й телевізії мали повні руки праці. Все діялось при температурі 80 ступенів, і хоча з різних причин, але в багатьох демонстрантів закипала кров у серці. Окремі вулиці у Вашинґтоні червоніли від прапорів В'єтконґу, зате інші обернулись того дня у незабутньої краси синьо-золоті ріки від безлічі українських національних прапорів у руках кількох сотень старших осіб і понад двох тисяч української молоді.

Відгукуючись на заклик Конференції Центральних Молодечих Організацій, з ініціятиви ТУСМ, підтримані Радою Директорів УККА, з багатьох міст винайнятими автобусами, потягами і приватними автами прибули яких 3 000 українців до столиці. Від полудня до 1-ої години дня поблизу пам'ятника Тараса Шевченка вирувала людська маса, дзвеніли переважно молоді голоси, і з безлічі проїжджих авт вашинґтонці й туристи робили тисячі фотографій з українського народного молодого віча. Понад 1 000 молоді були зодягнені в українські вишиті блюзочки або сорочки, багато мали гуцульські киптарики. До площі Т. Шевченка, чи як називають вашинґтонці площу при 22 вул. і „Пі" — „Української площі", прибули, крім численних приватних авт, 7 автобусів з Ню Йорку, 1 із Ню Бритен, Конн., 1 із Ню Бронсвіку, 3 з Ірвінґтону, 1 з Джерзі Сити, 5 із Чикаґо, 3 із Клівленду-Парми, 1 із Честеру, Па., 3 із Детройту, 3 із Боффало, 3 із Нюарку, 1 із Рочестеру, 1 із Філядельфії, 1 із Балтимору, 1 із Піттсбурґу, 1 із Картерету. Біля п'єдесталу пам'ятника були: представник Митрополита УКЦеркви Владики Амвросія о. монс. В. Макух, який провів молитву, о. М. Бутринський з Чикаґо, о. Попівчак — редактор „Шляху", директор канцелярії УККА мґр І. Базарко, голова ҐУ ОЖ ОЧСУ мґр Уляна Целевич, голова ТУСМ Б. Футала, голова Студентського Комітету для оборони людських прав в СССР Є. Іванців, ред. Лідія Бурачинська та ін. від СУА, представники комбатантів, керівники студентських і молодечих організацій, Ю. Карпінський і В. Процик від „Зарева" та ін. Після молитви промовляв координатор молодечих організацій при УККА інж. М. Семанишин, який сказав, що „не задля своєї приємности ми прибули сюди з віддалених міст Америки, а задля виконання обов'язку супроти наших братів і сестер в Україні. Москва має на меті вбити духові вартості українського народу. Молодь в Україні стала в авангарді боротьби... — а відгомін подій в Україні підсилив свідомість в української молоді поза її межами, де молодь стала в авангарді протестаційних акцій проти ґеноцидної Москви". Потім голова Відділу УККА і відповідальний за проведення демонстрації д-р Степан Курилас коротко промовляв на тему льояльности до ЗСА, яка особливо засвідчується українськими виступами в обороні прав України та ін. поневолених народів — природних союзників ЗСА: „Ми горді за наших дітей і студентську молодь, вихованих тут на українських традиціях", сказав промовець, подавши потім пляв походу. Хор Осередку СУМА ім. ген.-хор. Т. Чупринки „Жайворонки" під дириґуванням інж. Р. Степаняка виконав підсилену на багато вулиць довкола пісню „Ось день війни народної". Увесь час студентська та сумівська і пластова молодь роздавали листівки з портретами В. Мороза, В. Чорновола, С. Караванського та ін. безневинно переслідуваних українських інтелектуалістів в Україні.

Залунали удари барабанів, замаяли в повітрі сотні прапорів і до півтори тисячі транспарентів, учасники вишикували четвірками за своїми містами. Мовчазним, сповненим великих надій поглядом проводжав Тарас Шевченко своїх молоденьких дітей у похід за міцну здорову країну Вашинґтона і за вільну українську Україну. На чолі походу повівали зоряний і синьо-жовтий великі прапори, похід очолювали інж. М. Семанишин і студент Є. Іванців. На безлічі транспарентів, з яких деякі були в кольрах та нагадували добре виконані мистецькі твори, або ж гострі сатири, були англомовні написи від „Свободу Україні" та „Свободу українським інтелектуалістам" до „Москва — гніздо червоного фашизму", „Президенте Ніксоне, заступіться за українців", „Вимагаєм уваги Америки до справ України", „Москва, за що мучиш Софію Зарицьку і Зиновію Франко?" та ін. Впродовж усього маршу до Пенсильвенії евню, в напрямку до Білого Дому, для проведення маніфестаційної частини, в повітрі лунали грімкі запити й відповіді молоді: „Що ви бажаєте? — свободи Україні!", „Геть комунізм!"; подекуди в колонах лунали українські пісні. Маси народу на вулицях без кінця-краю фотографували барвисті колони. Їх увагу привертали синьо-жовті прапори в руках молоді, зодягненої в народні вишивки; уперті удари барабанів, незвичні, то бадьорі, то тужливі пісні; поліційна ескорта на малих мотоциклях. Туристи, які залили того соняшного дня Вашинґтон, не випускали з рук фотоапаратів. Від самого початку походу і майже до 6-ої год. вечора з українськими колонами були невідступно: представник редакції „Вашинґтон Пост" — молодий журналіст Аббат Комбес, представник радіовисильні „Свобода" з Мюнхену, численні фотокореспонденти з різних пресових агенцій і з телевізії (9-й канал і 4-й уночі подали вістки про українську демонстрацію та її завдання, але без докладного показу окремих сцен (програми о 11-ій год. вечора). Для української щоденної радіопрограми в Боффало демонстрацію записав на магнетофоні п. Василь Шарван; Л. Полтава дав інтерв'ю для „Голосу Америки" і радіожурналістка п-а Ада Кулик зладила програму про українську демонстрацію, яка була передана в Україну, у неділю 14 травня, включно з переказом змісту української петиції до Президента. Відомості для „Вашинґтон Пост" та ін. преси, в то-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ОКІНАВУ ПЕРЕДАНО ПІД СУВЕРЕННІСТЬ ЯПОНІЇ

Токіо. — Після 27-ох років воєнної окупації передано назад під японську суверенність острів Окінаву з іншими островами архіпелягу Ріюку. На урочистій церемонії промовляли від Америки віце - президент Спіро Еґню, який відчитав договір в цій справі, підписаний 17 червня минулого року, — і японський прем'єр Ейсаку Сато, який ствердив, що оце вперше в історії окупована воєнним противником територія вертається за згодою переможної держави під суверенну власність переможеної країни, при чому обидві сторони зберігають союз і приязнь. Державний секретар Вілліям Роджерс надіслав листа японському міністрові закордонних справ Такео Фукуді з запевненням, що на Окінаві, яка залишається американською морсько - летунською базою, нема ядрової зброї. На церемонії в Токіо були приявними імператор Гіроґіто і його дружина Наґако. Однаково в Токіо, як в Окінаві зосереджено сильні континґенти поліції в очікуванні можливих демонстрацій комуністів і їх симпатиків, що невдоволені збереженням за Америкою надалі бази на Окінаві. Але не було заколочення спокою. Американці не матимуть надалі права перекидати з Окінави будь - яких збройних частин на якийсь воєнний фронт без відома і згоди японського уряду.

Військо Південного В'єтнаму перейшло до частинного протинаступу

Сайґон. — Державні війська Південного В'єтнаму перейшли на фронті міста Хуе до контрофезиви, перевівши успішно рейд коло 1.200 вояків морської піхоти, перекинених поза ворожі лінії американськими й південно - в'єтнамськими гелікоптерами. Той рейд був надзвичайно успішний, бо заскочив ворога цілком неприготованого. Згинуло коло 300 ворожих вояків, і понищено багато зброї, після чого південно - в'єтнамські вояки майже без власних втрат вернулися на свої позиції. Другий випад переведено на іншому відтинку в околиці Хуе, щоб відтиснути ворога. Фахівці придають тим операціям велике головно психологічне значення, як відбудовування вояцької моралі у південно - в'єтнамській армії. Також важко ворогом бомбардоване й від кругло місяця облягане місто Анлок відбило знову всі атаки. Американське летунство проводило далі важке бомбардування ворожих позицій.

Із північно - в'єтнамського порту Гайфонґ виплили 8 вантажних кораблів різних чужих держав, але 28 ще залишились, між ними більшість совєтських. Вивантажування з них воєнних товарів для комуністів відбувалося без перешкод збоку американського летунства, дармащо секретар оборони Мелвін Лерд заявив був у Вашинґтоні, що Америка не допустить, щоб товари, перевезені до Гайфонґу, дійшли до комуністичної армії. З Москви повідомлено, що вісім совєтських вантажних кораблів з „харитативною допомогою" для Північного В'єтнаму знаходяться в дорозі до Гайфонґу. Ті кораблі все ж знаходяться ще на сотні миль від того комуністичного замінованого порту.

Комуністи твердять, що вони не хочуть панувати у Південному В'єтнамі

Париж. — Член Політбюра комуністичної партії Північного В'єтнаму Ле Дук То, з яким кількакратно вів засекречені наради дорадник президента Ніксона Генрі Кіссінджер, відбув у своїй віллі на передмісті Парижу пресову конференцію, в якій знову запевнив, що комуністи не мають заміру накидати Південному В'єтнамові своєї монопольної влади. Він запевняв, що вони хочуть тільки коаліційного уряду, в якому були б репрезентовані „три табори" південно-в'єтнамського суспільства, не назвавши їх за іменем. Але він знову відкинув останні мирові пропозиції президента Ніксона, закинувши їм, що в них власне нема згадки про політичну розв'язку конфлікту у В'єтнамі, яка для комуністів найважливіша. Він вимагав, щоб президент Південного В'єтнаму, Нґуєн Ван Тієу, негайно зрікся, але зрештою всі члени його уряду матимуть вільну волю призначити з-посеред себе членів до наступного коаліційного уряду. Ле Дук То закидав президентові Ніксонові злу волю і бажання зберегти Південний В'єтнам у „колоніяльному" стані з залежним від Америки президентом Нґуєном Ваном Тієу. Він жалівся теж, що президент Ніксон і Генрі Кіссінджер не дотримали договорення, що наради Кіссінджера і його, Дука То, мають залишитись засекреченими. Але він заявив, що готов знову переговорювати явно або тайно, але не поступився нічого із попередніх комуністичних вимог.

Уряд през. Ніксона проти податкової реформи в цьому році

Вашинґтон. — Головний дорадник Президента для внутрішніх справ Джон Д. Ерліхман заявив тут під час відбутої в суботу 13 травня ц. р. пресової конференції, що уряд през. Ніксона не пропонуватиме в цьому 1972 році ніякої реформи у структурі індивідуальних і корпораційних податків. Водночас із цим Ерліхман сповістив, що през. Ніксон буде вимагати проведення такої реформи, якщо буде обраний на другу каденцію. Згідно із заявою Ерліхмана, през. Ніксон вирішив, що проведення будь-яких більших змін в існуючій податковій системі не було б корисним ні для державних інтересів, ні для добра самих платників податків, особливо ж тепер в напруженій передвиборчій атмосфері. Ерліхман критикував деяких кандидатів на президентську номінацію за оперування невірними податковими даними під час їхніх виступів у правиборчій кампанії. Ця критика була звернена особливо проти демократичного сенатора із Південної Дакоти Джорджа МекҐоверна, який у своїх виступах заявляв, що податки для осіб із середнім заробітками є надто високі в порівнянні до податків багатіїв і бизнесменів. В журналістичних колах підкреслюють, що це вперше през. Ніксон доручив з'ясувати становище свого уряду в такій пекучій справі, як податки.

У БАВНД БРУКУ ТОРЖЕСТВЕННО ВІДЗНАЧЕНО 30-РІЧЧЯ АРХИПАСТИРСЬКОГО СЛУЖІННЯ ВЛАДИКИ МСТИСЛАВА

Бавнд Брук, Н.Дж. — Президент ЗСА Ричард Ніксон, Президент УНР в екзилі Микола Лівицький, віцепрезидент Спіро Еґню, численні сенатори і конґресмени та губернатори стейтів і ще численніші українські установи в світі із Світовим Конґресом Вільних Українців минулої неділі, 14-го травня, сердечно привітали Первоієрарха Української Автокефальної Православної Церкви і Митрополита Української Православної Церкви в ЗСА ВПреосвященнішого Владику Мстислава з нагоди 30-річчя його архипастирського служіння, що сповнилося того ж дня. З нагоди цього ювілею насамперед в Церкві-Пам'ятнику в Українському Православному Осередку в Бавнд Бруку відбулася торжественна Архиєрейська Свята Літургія, яку відслужив Владика-Ювілят в сослуженні Архиєпископа Марка, Єпископа Константина та численного духовенства. Після Літургії відслужено благодарственний Молебень. Опісля, о год. 2-ій по полудні, в поблизькому ресторані „Голлідей Інн" відбувся Ювілейний Бенкет з участю понад 500 осіб, між ними чолових репрезентантів численних наших установ і організацій. Подробиці цих торжеств будуть подані в черговому виданні „Свободи".

Владика Митрополит Мстислав.
Репродукція портрету у виконанні маляра Бориса Макаренка з Філядельфії. Портрет вручено Владиці-Ювілятові під час ювілейного бенкету.

Колишній Апостольський Візитатор о. Николай Вояковський, помер у Бруклині

Бруклин, Н. Й. — У п'ятницю 12-го травня увечері по довшій важкій недузі помер колишній Апостольський візитатор для українських скитальців католиків у Німеччині о. Николай Вояковський. Нащадок старого шляхетського священичого роду, народився 12-го червня 1899 р. в селі Богданівці, Скалатського повіту. Гімназію закінчив у Станиславові в 1918 р. як УССтрілць, в рядах УСС він був від 1917 р. Перебувши воєнну кампанію в Україні, в 1920-ім році перемінив меч на хрест та вступив до Духовної Семінарії у Львові, яку закінчив в 1924 році. Того ж року одружився з Анною Левицькою, а в 1925 р. був висвячений, і почав працювати як священик в Скалаті. Пізніше був парохом в Олієві. Від 1927 до 1933 рр. був парохом в селі Страдче, повіт Городок, і того ж року був нагороджений крилошанськими відзнаками. Енергійний о. Николай працював не тільки на релігійному полі, але і на освітньому та економічному. Митрополит Андрей Шептицький вислав о. Николая в 1939 р. до Відня для праці серед українських робітників. Пізніше він душпастирював в Літомєржіцах в Судетах. В 1945 р. Апостольський Візитатор о. пралат д-р Петро Вергун найменував о. Николя Вояковського своїм заступником. Совєтські окупанти вивезли о. Вергуна на Сибір, де він і загинув, а о. Вояковський виконував обов'язки Апостольського Візитатора для українських скитальців католиків аж до 1949 р., коли прибув до З'єднаних Стейтів Америки. В Німеччині о. Н. Вояковський виконував працю єпископа: він опікувався 69.000 вірних, серед яких працювали 117 священиків. Апостольський Адміністратор виявив великий організаційний хист, зорганізував Духовну Академію, Церковний Трибунал, церковно-організаційну побудову та поважну бібліотеку й релігійну пресу. В Німеччині о. Воковський видав 14 „Пастирських Посланій". При цій нагоді треба згадати, що о. Н. Вояковський відомий як автор численних томів проповідей, виданих ще в краю і тут на еміґрації. Перший том його проповідей вийшов

(Продовження на стор. 3-ій)

Св. п. о. Николай Вояковський

У Львові помер д-р Микола Тимчишин

Зі Львова наспіла вістка, що 2-го травня ц. р. там помер на 63-му році життя, під час виконування свого професійного обов'язку, доктор медицини св. п. Микола Тимчишин. Покійний закінчив середню школу у Станиславові, а медичні студії у Львові. Медичну практику почав на західніх теренах Польщі. По розвалі Польщі під час другої світової війни вернувся до Львова та продовжував лікарську практику аж до сформування першої Української Дивізії „Галичина". Вступивши в ряди Дивізії, брав участь у битві під Бродами і там попав у большевицький полон. Провівши десять років на засланні в концентраційному таборі в Красноярському краю, знову повернувся до Львова, але без права побуту там. Два роки працював рентґенологом у Перемишлянах і опісля у Львові, де помер. Осиротив дружину мґр прав Володимиру та дочку Тамару і сина Романа, які живуть в Америці і безуспішно старалися про приїзд до них їхнього мужа і батька.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Значення і роля етнічних груп

Ще донедавна етнічні групи і в З'єднаних Стейтах Америки і в Канаді взагалі не рахувалися. Їх не брали до уваги ні історики Америки, ні соціологи, ні дослідники тих чи інших сторінок та аспектів американського й канадійського суспільства. Якщо й привертали вони увагу урядових чинників чи наукового світу, то тільки, як матеріял для „перетоплювального казана", тобто як елемент, який мав би бути зденаціоналізований і включений в панівну національну спільноту.

Таке неуважливе ставлення до етнічних груп, їх ролі і значення належить уже до минулого. Основно і глибоко з'ясував цю переміну ввесь процес, що привів до визнання місця і прав етнічних груп в усьому суспільному і державному житті Канади і в новій канадійській конституції — сен. Павло Юзик у своїй промові в канадійському Сенаті, зреферованій у попередньому числі нашого щоденника. Стверджуючи факт, що за 90 років існування Канади, з 1871 до 1961 року, кількість не англійського і не французького етнічного населення Канади збільшилася з 8.38 до 25.77 відсотка, сен. Юзик з'ясував, що разом із цим видатно посилилася й вага етнічних груп та їх ролі в державному, громадському і культурному житті Канади, висліди чого і стало визнання права мов таких етнічних груп, як німецька, українська, італійська, як канадійських мов, і допущення їх та етнічних культур у шкільництві, леґіслятурах та судах окремих провінцій.

Значно заактуалізувалася проблема етнічних груп останніми роками також і в ЗСА. Абстрагуючи від цілого ряду заходів, таких, як творення музеїв й архівів з історії етнічних груп та їх вкладу в розвиток американської науки і її культури, і багатьох конференцій та наукових досліджень у цій ділянці, найвидатнішим виявом американського зацікавлення проблемою етнічних груп стала підтримка през. Ніксоном і включена в передачні на розгляд Конґресу Акт про вищу освіту Програма Студій Етнічної Спадщини. Ця програма передбачає широке й основне вивчення етнічних груп, їхньої культури та їхнього вкладу в розвиток ЗСА з метою використання вислідів цього вивчення в практичному громадському і державному житті на різних рівнях. Одним із дальших акцій у цьому напрямку може бути й відбута у Клівленді, також з участю українців, Крайова Конференція в справі етнічних проблем, яка займалася не тільки різними аспектами історії етнічних груп, але і їх включення в розвиток американського національного плюралізму. Ролю українців і участь їх в американській мозаїці рас і культур підкреслив добре також гол. предсідник УНСоюзу Й. Лисогір у своєму виступі в радіопрограмі Фарбера в четвер 4 травня ц. р.

Все це дає повну підставу вірити в те, що і в ЗСА українці й інші етнічні групи дочекаються визнання своїх мовних та культурних скарбів як повноправної і повновартісної частини американської мозаїки, що творить „з множества одне" — як це голосить мотто Американської Республіки.

Споліскування мозків

7-го травня в СССР відзначали „традиційний День радіо", хоча насправді там дуже великий натиск кладуть тепер не так на радіо, як на телевізію. Місцевими радіопрограмами населення цікавиться значно менше, як телевізійними. Закордонні радіовисильні, що передають українською та іншими мовами, значно більше цікавлять слухачів в СССР, ніж місцеві радіовисильні з набридливим пропагуванням п'ятирічок та виробничих завдань. Телевізійні програми в СССР також багато часу присвячують різним „завданням партії", а все ж таки цікаво подивитись на екрані вдома на спортові змагання або якийсь фільм про далекі подорожі.

За совєтською статистикою в СССР телевізію бачить 170 міл. осіб. Совєтське радіо і телевізія виконують ролю не тільки політичних індоктринаторів, промиваючи „мозку" мільйонів слухачів і глядачів, — вони стали одним із потужних засобів урядово запланованої „інтернаціоналістичної" Московою русифікації не-росіян. У Москві в телевізії сконцентровані найкращі мистецькі сили, там виступають найбільш відомі театри, мистці, співаки і т. д., а вже особливо старанно підготовлюються програми для дітей...

Можна легко зрозуміти, чому московська преса, вихваляючи власне радіо, гостро нападає на закордонні радіовисильні: совєтське радіо інд... заглушує західні станції — інформують.

П. Феденко

ПОЛЯКИ ЗГАДУЮТЬ КОНСТИТУЦІЮ 3-ГО ТРАВНЯ

Мюнхен. — „Була колись шляхтечна", — писав Т. Шевченко, згадуючи минуле Польщі, що довгі віки панувала над великою частиною України. Польща мала „золоту вільність", але та свобода була для шляхти. Селянство було в неволі у панів, міщанство не мало політичних прав. На провінціяльних соймиках і на соймі, що сходився час від часу, мала посли сама шляхта. На соймі „золота вільність" ішла так далеко, що один посол міг словами „не позвалям" (не згоджуюсь) припинити роботу сойму, „зірвати" його. Це „вільне заборонюю" (ліберум вето) руйнувало пляни реформ у Польщі, а підкупи окремих послів на соймі чужими урядами давали їм нагоду втручатися у внутрішні справи Польщі.

Наприкінці XVIII стол. в Польщі було багато освічених людей, які бачили небезпеку для незалежности держави від анархії, що ширилася через „ліберум вето". „Польска нєжондем стої" (Польща стоїть на безладді) — казали польські прихильники „золотої вільности". А це анархія довела до того, що вже на початку XVIII стол. Польща стала сателітом Москви: посли („резиденти") царя Петра I поводилися у Варшаві, як у себе вдома: наприклад, польські агенти арештували українського дипломата Івана Герцика в польській столиці і вивезли його на Московщину. Герцик був шурином гетьмана Пилипа Орлика.

Бачивши упадок своєї держави, польські патріоти підготовляли реформи в політиці, в культурі, реформи суспільні. Великий вплив на поступових поляків справила Велика Французька Революція 1789 року, яка скасувала привілеї шляхти і зробила селян вільними громадянами. До реформ у Польщі взявся так званий „Чотирилітній сойм" у Варшаві, який видав 3 травня 1791 року конституцію. Скасовано право „вільного вето", введено спадкову монархію (в Польщі королів вибирав сойм), дано громадянські права міщанам. Але селян конституція залишила й надалі під владою шляхтичів - власників землі.

Конституція 3-го травня 1797 р. знайшла собі ворогів поза межами Польщі і в самому польському суспільстві. Монархи Росії і Прусії вважали, що конституція 3-го травня була прийнята на польському соймі під впливом французьких „якобінських ідей", і рішили силою задушити реформи в Польщі. Може б цариця Катерина II та пруський король і не дуже посилали своєї армії проти польських реформ. Але вони знали, що в самій Польщі були заваяті противники конституції 3-го травня. На чолі руху проти реформ стали великі землевласники, звані в Польщі магнатами. Вони створили свою „конфедерацію" (збройний союз) і звернулися по допомогу до цариці Катерини.

Колись впала в той час Україна, видно з того, що польські магнати створили свою конфедерацію на нашій землі, в селі Торговиці над річкою Синюхою, на південний схід від Умані. Магнати Потоцький і Жевуський почували себе володарями на українській землі, де в XVII стол. билися за вільну Україну козаки під командою Хмельницького, Богуна, Петра Дорошенка і де виступив на боротьбу проти польського панування сотник Іван Гонта 1768 року, разом з запорожцем Максима Залізняка.

Російський уряд допоміг своїм військом польським конфедератам, що збунтувалися проти конституції 3-го травня. Але 1793 року Прусія і Росія відшматували собі великі провінції, що до того часу належали до Польщі. До Росії прилучено українські землі аж по Збруч. Польські магнати заспокоїлись, вони стали вірними підданими російських царів, бо російський уряд забезпечив їх земельну власність, латифундії.

Конституція 3-го травня відкривала шлях для поступу польського народу. Але вона не забезпечувала прав народів українського, білоруського і литовського. Поляки і після розділів Польщі у XVIII стол. вміли пристосуватися до царського та австрійського режимів і успішно проводили полонізацію українців, білорусів і литовців: вони мали університети у Львові, Кракові та в Вільні і вищу польську школу (ліцей) у Кремʼянці на Волині, де вчився, між іншими, Генрик Сенкевич, автор ворожих Україні історичних романів.

Згадую конституцію 3-го травня тому, що події XX стол. де в чому подібні до того, що сталося в кінці XVIII стол. Наприклад, мадяри вирішили в жовтні 1956 року завести у себе демократичний лад, але Москва послала своє військо на Угорщину і втопила в крові демократичний рух. Ролю польських магнатів - конфедератів проти реформ — Потоцького і Жевуського — взяли на себе на Угорщині комуністичні ватажки на чолі з Кадаром.

1968 року рух за політичні й господарські реформи почався з великою силою у Чехо-Словаччині. Як в минулому, так і нині, Москва побачила у вільному русі чехів і словаків небезпеку для свого режиму (ідеї „якобінські — тоді, „ревізіоністичні" — тепер). Рух за волю і людяність, в Чехо - Словаччині задушено совєтським військом. В ролі Потоцьких і Жевуських виступили охочі до диктатури над власною країною, з допомогою чужої сили, — чеські і словацькі Гусаки, Індри, Швестки і подібні Василі Біляки. До речі, Біляк українець, але з породи „вірних руснинів", готових служити Москві для власної вигоди й кар'єри, „для лакімства нещасного", як співали українські кобзарі в думах.

Порівнюючи минуле і сучасне, можна прийти до висновку: як в століттях XVIII і XIX, так і нині Російська імперія була і є найтяжчим ворогом кожного вільного руху і гнобителькою демократичних ідей в тих країнах, куди сягає сила російських армій.

Маркс і Енґельс бачили небезпеку від царської Росії для демократичного розвитку народів і кликали уряди Західної Европи до війни проти російської великодержави, щоб перекреслити загарбницькі пляни царського уряду. Цікавий факт: писання Маркса й Енґельса проти російського імперіялізму заборонено в СССР. Французький історик Бенуа Гепнер зібрав твори Маркса, в яких він гостро засуджує російський імперіялізм, і видав у 1954 році в Парижі книжку „Маркс і Росія" (Marx et la Russie). Зміст цієї книжки такий, що в Москві мали б назвати Маркса „диверсантом" і „проповідником холодної війни". Тому не диво, що уряд СССР цих творів Маркса у себе не друкує. Так звані „марксисти" цензурують Маркса...

Микола Чубатий

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ, ПРИСВЯЧЕНА ГРИГОРІЄВІ СКОВОРОДІ

Таку приємну для українців вістку прочитали ми у „Свободі" з 5 травня. Конференцію влаштувала північно - східня група (ЗСА і Канади) ААА — скорочена назва Американської Асоціяції для Поширення Слов'янських Студій. Те, що було подане у „Свободі", взято з урядового запрошення на конференцію, яке дістали всі члени ААА.

Конференція в і д б улася 27-28 квітня, одначе ані слова інформації про те, який напрям вона мала. Виступало там шість осіб під проводом професора філософії Клайна з Брайн Мавр Коледжу. Прелеґентами і дискутантами були майже всі молоді науковці, бо їх це немає в каталозі ААА з 1969 р. Між ними одно прізвище звучить як українське — Тарас Закидальський; всі інші не українські імена з університету в Торонті та з Гарварду (Томас Тукер).

250-ліття з дня народження Г. Сковороди святкують по-своєму в СССР, бож Г. Сковорода був християнський філософ, а там треба, щоб він був атеїстом.

В ААА тільки меншина українських членів визнає, що Сковорода був українським філософом, переважна більшість вважає, що він був „першим російським філософом". В цій установі, з якою проф. Степан Горак зводить героїчну боротьбу, існує сильна партія „спеціялістів Росії", в більшості вже американізованих, одначе послідовних російських шовіністів у науці. З цієї причини нас цікавить характер конференції на честь Г. Сковороди. Українцям мало відомо, що чикаґська група ААА 1965 р. видала друком 4-томову „Історію російської філософії" Джеймса Еді, Джеймса Сканля і ще двох авторів, як підручник для коледжів. В 1-му томі є великий розділ про „першого російського філософа Сковороду, який дав початок російській філософії на переломі XVIII-XVIII століть". Його виступ то було перше світло західньої культури, кинене на Московщині. Григорій Сковорода був найкращим духовим продуктом першої в Росії академічної установи, Києво-Могилянської Академії, яка внесла до Росії основи тодішньої західньої цивілізації".

Не інших поглядів американські „спеціялісти в справах Росії" у централі ААА, яка видає науковий славістичний квартальник „Славік Ревю". Незабаром після появи чикаґської „Історії російської філософії", бо вже в червні 1966 р., появилася з-під пера Ричарда де Джорджа, професора Кензас університету, дуже прихильна рецензія на цю „вартісну, першу науково опрацьовану історію російської філософії". Рецензент вихваляє книжку, як рідку появу, в якій автори, мовляв, дісталися до оригінальних текстів і передали (враз із англійським перекладом) усі російські тексти творів Сковороди дотепер майже недоступні. Далі рецензент пише: „Автори починають від деяких творів Григорія Сковороди, мало знаного київського релігійного філософа XVIII століття". Тому він радить ту „Історію російської філософії" для загального читання тим, які заінтересовані в російській культурі.

Конечним є, щоб той славіст, який подав у „Свободі" вістку про цю присвячену Григорієві Сковороді конференцію, подав також читачам „Свободи" деще про перебіг тієї вартісної для нас конференції: в якому напрямі йшли доповіді про „першого російського філософа Г. Сковороду" та в якім напрямі йшла дискусія. Знаємо, що на тій конференції в Бурлінгтоні у Вермонтському Університеті відбулась конференція також на тему Хрущова того самого дня по полудні, в якій активно виступали й деякі совєтознавці - українці. Конференція, п р и свячена Сковороді, їх мабуть, інтересувала, і, думаємо, на ній вони були. Українська громада глибоко заінтересована тим, чи для американської науки Григорій Сковорода все ще росіянин чи може вже українець. Чи радіти нам з улаштування такої конференції, чи може сумувати?

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

Роман Рахманний

НА СЛІДАХ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ РАЦІЇ

Багато людей розмовляють про політику, та мало таких, що практично виконують її. Однак, ті й ті повинні знати історичні факти, які все ще якоюсь мірою впливають на а к т уальне життя даного народу, на формування п о л ітичних концепцій новочасними керівниками його суспільства.

З уваги на це важливо мати публікації з насвітленням окремих подій минулого, а зокрема тих юридичних актів, що були результатом економічного, к у льтурного, політичного та військового співдіяння з близькими чи далекими сусідами. Таке знання запобігає повторенню помилок, що їх допустилися предки чи то внаслідок складности ситуації в даному часі, чи внаслідок необізнаности з паралельними подіями в ранішій за їхні епосі.

Ця вимога стосується також українців, які, зокрема поза межами України, де для цього є більш пригожі умови, займаються практично політикою і обмірковують шляхи державницького самостановлення - української нації. В еміґрантській українській пресі, наприклад, не раз читаємо про потребу втримування зв'язків з поляками, бо, мовляв, між ними є такі, що вірять у концепцію співпраці народів, загрожених Москвою. Особливу увагу дехто приділяє т. зв. концепції Й. Пілсудського, який, мовляв, правильно розумів українців, як реальний фактор у Східній Европі.

На інший лад, є поміж нами й речники погляду, що до росіян не слід ставитися з упередженням, бо, мовляв, між ними вже є такі, які визнають українську націю та її право на відокремлене державне життя. А не виключене, що нам пощастить переконати також офіційні московські чинники в безглуздості їхньої великодержавної манії, — твердять речники цієї концепції.

Можливо, що є такі одиниці в цих і в інших наших сусідів, але запитаймо одні одних: наскільки реальною в нашу епоху буде концепція якогось українсько-польського чи українсько - московського домовлення?

Частинну відповідь на це запитання дає нова публікація ред. Івана Кедрина, що появилася у В-ві „Червона Калина" в Ню Йорку. Ця праця — під назвою „Паралелі в історії України" — складається з авторового есею під цим же заголовком та збірки документів, що займають 107 сторінок на всіх 137. Книжка завершується анґломовним резюме.

В документальній частині передруковано тексти міждержавних договорів та актів, а саме: Переяславський договір 1654 року, Гадяцький трактат з 1658 року, Андрусівський договір з 1667 року, Грамота гетьмана Павла Скоропадського про федерацію Української Держави з демократичною Росією 1918 року, Договори з ген. Денікіним 1919 року, Варшавський договір з 1920 року і Ризький договір з 1921 року.

(Текст Андрусівського договору, що ним Польща і Московщина поділили Україну на дві сфери впливів, відтворено ф о т от ипічним способом у польському та російському текстах).

Трагічні плоди

Вже саме читання документів допоможе вдумливому читачеві розібратися в складній ситуації українського народу в різні епохи, ситуації, що такі схожі одна на одну, неначе вони були плодами того самого дерева. І вони були такими: це — трагічні плоди дерева, української слабкости й нерозвинутости — політично - духової, економічної та військової.

З-поміж рядків уже мертвих слів, неначе промінь крізь темряву віків, проникає українська думка про українську державну рацію. Автор успішно виловлює її та формулює в своєму есеї. Він пише:

„Пригадка тих подій конечна, щоб дійти до логічного висновку, що вільна українська самостійна Україна може існувати тривко тільки в опорті у першу чергу на власні сили, на силу державної свідомости найширших народніх мас, яка продиктувала б створення власної збройної сили, готової і спроможної до оборони державної волі".

Іван Кедрин застерігається проти здогаду читача, що, мовляв, українці не потребують союзника чи союзників. Ні, союзники нам пригодилися б як будь-який інший поневолений нації. Але, пише він, „союзи, договори мають тільки тоді дійсну тривку вартість, коли вони творені на базі рівного з рівним, а не на базі використовування сильнішим слабшого союзника ради задоволення власних тимчасових амбіцій чи концепцій".

Такими фальшивими й короткозорими союзниками були, зокрема, поляки з їхнім Гадячем і Андрусовим, а в новіших часах — з їхніми договорами щодо України — Варшавським і Ризьким. Тому нічого не поможуть спроби виблілювання тих неправильних концепцій у працях польських істориків та публіцистів, які часто знаходять приязний відгук у багатьох добродушних українських читачів.

Іван Кедрин послідовно, на фактах з історії, доказує ілюзорність тверджень речників та пропаґаторів концепції Пілсудського і ретельно підриває ґрунт усім можливим п р и хильникам полонофільської та русофільської тенденцій у нашому суспільстві.

У передмові до книжки „Паралелі в історії України" він пояснює, що обидва ці терміни він уживає лише в значенні „орієнтації на Польщу, як союзника проти Московщини, чи орієнтації на Московщину, як на союзника проти Польщі. Ні одна, ні друга концепція не дискредитує її авторів, бо вони так власне розуміли інтереси України — вони виходили з погляду української державної рації й були однаково добрими патріотами".

Зайва великодушність

На думку, ця вибагливість ред. Івана Кедрина супроти авторів помилкових концепцій в українській іс...

(Закінчення на стор. 3)

Мирослав Семчишин

УКРАЇНСЬКА ВИХОВНА СИСТЕМА

(1)

1. ВСТУП

В останніх днях січня ц. р. відбулася у Ню Йорку п'ята з черги пленарна сесія Секретаріяту СКВУ, під час якої були свої наради окремі Комісії і Ради, а між ними були й наради Світової Координаційної Виховно-Освітньої Ради (СКВОР), яку засновано під час першого Світового Конґресу Вільних Українців для координації національного виховання і освіти українців діяспори. Під патронатом СКВОР Головна Пластова Булава влаштувала була спеціяльну конференцію, в цілому присвячену сучасній українській виховно-освітній проблематиці. Основними темами доповідей були: „Виховні напрями і подібне довкілля" (д-р В. Ісаїв — Торонто), „Практичний аспект формування національної ідентичности в діяспорі" (д-р Т. Самотулка — Прінетон) і „Українська виховна система, її напрямки, генеза, аналіза, висновки та рекомендації" (М. Семчишин — Чикаґо).

Перша тема розглянула проблему подвійного виховного довкілля, якому підпадає наша молодь у країнах свого поселення, і вона мала характер емпіричний; друга тема зосереджувалась на практичних виявах і заходах, в яких формується український виховний ідеал; третя тема — українська виховна система своїм змістом (напрямками) і своїм пройденим шляхом стала центральною проблемою і знайшли своє оформлення основні ідеї української національної педагогіки. Не дивлячись на таку свою вагу і вийняткову функцію, яку ця система має виконати у схемі нашого скоординованого національного життя в діяспорі, широкий загал мало про неї знає, бо після її проголошення з трибун Світового Конґресу Вільних Українців (п'ять років тому) напрямні УВСистеми не були п р е д м е том ширшого обговорення колами виховників чи хоч би інформацій і коментарів на сторінках української преси. Офіційний текст напрямних УВСистеми надруковано на сторінках бюлетеню Шкільної Ради УККА „Рідна Школа" за червень 1967 р., і нам невідомо, щоб цей переважливий ґрунт була присвячена будь-яка дальша дискусія чи критика.

Виходячи з таких міркувань, Головна Пластова Булава за спонукою Науково-Дослідної Комісії СКВОР вирішила в рямцях нюйоркської конференції поставити це питання на обговорення і, крім спеціяльної доповіді на цю тему, відбути ще й підготований панель. Вслід за цим треба очікувати дальших акцій, тобто оголошення всіх матеріялів цієї конференції, а далі і заходів увести всі ці постанови в практику нашого життя.

Що таке УВСистема, які складові компоненти її, що привело до її виникнення, чи потрібна вона і викональна?

Ось такі й інші питання хочемо поставити на обговорення та зацікавити ними ширші кола нашої громади, зокрема наших учителів, виховників молоді, батьків і всіх, кому дороге майбутнє української справи поза межами Батьківщини.

Процес формування цієї системи пройшов ряд підготовчих етапів у формі спеціяльно влаштованих конференцій і остаточно вилився в своєрідного документа, який був представлений, продискутований і з а т в ерджений Пленумом Світової Координаційної Виховно-Освітньої Ради в рямцях СКВУ в 1967 р. Отже, напрямні УВСистеми переходять рямці звичайних резолюцій, бо вони не випадкова, а продумана, уточнена й с и н т е тизована концепція виховання молодих українців, вона поєднує в собі всі аспекти виховно-навчального процесу від батьківського дому і церкви починаючи, а на школі та молодечих організаціях кінчаючи. З цих саме міркувань вона — УВСистема — заслуговує на те, щоб з особливою увагою до неї придивитись, проаналізувати її та зробити відповідні висновки.

2. ГЕНЕЗА

УВСистема має за собою кількакадцятирічну історію. Її початки сягають ще 1958 р., коли доволі динамічне й широко умандатоване Об'єднання Українських Педагогів Канади, очолене тоді й пізніше такими відомими зі своєї виховної д і я льности особами, як бл. п. К. Паліїв і проф. Зенон Зелений, започаткувало цілу серію педагогічних конференцій. Ляйтмотивом цих конференцій була журба за сучасне і майбутнє українства в діяспорі, журба за українську школу, культуру, за майбутнє нашої національної спільноти на чужині. Під час третьої конференції у травні 1958 р. з участю представників Шкільної Ради Українського К о н ґ ресового Комітету Америки прийнято резолюцію про потребу створити українську виховну систему, якої додержувалися б усі українознавчі школи і виховні організації.

Дальша праця над цим проєктом пішла доволі швидко. У 1959 р. на 4-ій конференції обрано спеціяльну комісію для вироблення проєкту УВСистеми, а 5-ій конференції у 1961 р. відчитано перший нарис такої системи, і тоді також затверджено її теоретичні основи. А саме уточнено, що: 1. основою УВСистеми є християнський і національний світогляд; 2. рідна мова є передумовою національного самозбереження; 3. українська культура є основним змістом системи.

Тоді теж намічено завдання на відтинку Церкви–родини–школи–молоді.

Дальшими розвитковими етапами було п'ять окремих сесій, зорганізованих спеціяльною Комісією УВСистеми в рр. 1964-67, а кожна з цих сесій своїм прицілом мала основні компоненти системи, тобто українську культуру — дошкілля — школу — молодечі організації і т. д. Всі ці підготовчі заходи завершились виготовленням т. зв. схеми, у якій в шістьох розділах з'ясовано завдання, мету і зміст УВСистеми. Окремо запроєктовано формулу на визначення українського виховного ідеалу, а для остаточного в и готовлення системи запрошено до співпраці 20 організацій. І врешті, у листопаді 1967 р. в рямцях СКВУ відбулась Світова Виховно-Освітня Сесія, яка закінчилася прийняттям узгоджених тез. В оригіналі „Ствердження") висунено три основні вимоги: 1. збереження національної субстанції в Україні і на еміґрації; 2. здійснення українських виховних процесів, спертих на українській культурі; 3. потреба такої координації, яка могла б гарантувати необхідну виховну дію.

Всі ці три тези увійшли згодом у Проєкт УВСистеми, при чому уточнено і визначено поняття українця в діяспорі (тобто український виховний ідеал) і встановлено Тимчасову, а згодом постійну Світову Координаційну Виховно-Освітню Раду, яка в умовинах чужини мала б стати своєрідним міністерством у справах освіти і виховання з цілою мережею крайових рад, а „конституцією" для так високо умандатованої установи мали стати Напрямні УВСистеми.

(Далі буде.)

НА СЛІДАХ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ РАЦІЇ

(Закінчення зі сторінки 2-ої)

торії — надто великодушна і не практична. Якщо треба пробачити кожну помилкову концепцію політичним керівникам з минулого, тоді треба буде пробачити й помилки сучасникам навіть тоді, коли їхні пляни та діяння були чи є руїницькими для самої суті української державности. Тоді треба було б виправдати навіть отаманщину 1919 року, яка підірвала українські державницькі зусилля. Ми мали б послідовно казати, що це теж були патріоти, які по-своєму розуміли інтереси української нації. А це була б очевидна недоречність.

Політичні дії з минулого й сучасного судить і судитиме т. зв. історія, цебто ті люди, які — з перспективи відстані, знання й досвіду — можуть об'єктивно зважити на терезах правди думку і чини своїх попередників. А суд ніколи не буває великодушний, бо його завдання — знайти правду і зробити справедливий висновок з тієї правди.

Рація і сила

Цю правду знаходить Іван Кедрин, коли говорить про схидність Варшави і про підступність Москви:

„У довгому ланцюгу ламання Польщею договорів, умов і власних законів супроти України та українців, впродовж історичної доби і в час між двома світовими війнами — Ризький договір є особливим „моменто" на адресу України: вистерігатися будь-коли іншого союзу з Польщею як тільки такого, що ґарантом збереження його польською стороною була б українська сила".

Саме і Варшава і Москва повсякчасно руйнували насамперед українську військову силу. Підірвавши її, вони мали певність, що згодом ціла країна впаде їм до рук, неначе спіле яблуко з дерева української легкодушности.

Видавництву „Червона Калина" належить подяка за здійснення цього видання праці Івана Кедрина, до речі — автора, який у тому самому видавництві (у Львові 1928 року) видав ще й досі незамінну працю про Берестейський договір між Україною і Центральними Державами 1918 року.

Це був договір, що дозволив Україні вперше в новочасну епоху вийти на міжнародну арену згідно з державницькою рацією: як рівноправної держави між суверенними державами, на базі своєї скромної, але гідної власної сили.

Нова публікація Івана Кедрина, одного із сеньйорів української вільної журналістики, є його новим вкладом у заходи збереження принципів української державницької думки.

СВІТОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ЗДОРОВ'Я ПРИЙНЯЛА у своїй головній квартирі в Женеві постанову 76 голосами проти 15, при 27-ох, що стримались, щоб виключити з своїх членів Вільний Китай і приділити членство Комуністичному Китаєві. Світова Організація Здоров'я є аґенцією Об'єднаних Націй.

Колишній Апостольський Візитатор о. Николай Вояковський, помер у Бруклині

(Закінчення зі стор. 1-ої)

у Львові в 1930 р. У ЗСА він видав два томи проповідей, один під заголовком „Вселенная веселися", в якому зібрані проповіді так званого різдвяного круга, а другий під заголовком „Бодріться — я переміг світ". Готові є проповіді також і на дальші чвертьріччя, але покійному авторові не вдалося виданням докінчити задуманого діла. В ЗСА о. Н. Вояковський в 1949 р. дістав маленьку парохію в Брукліні, але не нарікав, маючи на думці слова зі св. Письма: „Бог, кого любить, того досвідчає", і знаючи, що „тільки покора веде до неба". З Брукліна перейшов о. Николай на парохію до Боффало, звідтам до Коговз, а вкінці до парохії Бруклин-Північ, де, згідно з плянами Владики Кир Йосифа, мав врятувати парохіяльну школу з фінансової кризи, що йому і вдалося. Похоронні Богослуження вже почалися в неділю 14 травня парастасом у церкві св. Духа при 161 Норт 5 вулиці в Брукліні, куди перевезено тіло Покійника з похоронного заведення. В понеділок 15 травня о год. 9-ій рано в тій же церкві відправлено Заупокійну Службу Божу, а ввечері о год. 7-ій почнуться священичі похорони, які будуть закінчені у вівторок 16 травня, коли відслужена буде св. Літургія. У вівтіркових відправах братиме участь Стемфордський Владика Кир Йосиф. Тіло Покійного спочине на новому Українському Цвинтарі св. Духа в місцевості Гемптонбурґ, Н. Й.

ЗНАЙШЛИ КІСТЯК ДИНОТЕРІЯ

Кістяк прапредка слонів і мамутів — велетенського звіря динотерія, знайшли під час розкопів піщаного кар'єру в Гусятині, Тернопільської области. Велетенські, чотириметрові кістки тварини пролежали в землі на глибині понад 10 метрів приблизно 10 мільйонів років.

Літературний вечір Ганни Черінь в Пассейку

70-ий Відділ СУА в Пассейку, Н. Дж. вітав поетесу Ганну Черінь, на авторському вечорі, що відбувся 29-го квітня 1972 р. в приміщенні шкільної залі при Президент ст. у Пассейку.

Літературний вечір відкрила голова СУА О. Плошанська, представила вона присутнім гостям Ганну Черінь, яку довгими оплесками всі щиро вітали.

Програмою вечора вела М. Мартинюк. Слово про авторку і її літературну творчість, прочитала І. Шраменко. Із дитячої творчости Ганни Черінь, продекламували два вірші наймолодші: Роксана і Тиміш Гнатейко. У відповідь їм поетеса прочитали „Казка про книжку", за який слухачі дуже сердечно винагородили її оплесками. Відтак у читанні літературної творчости Ганни Черінь брали участь: у читанні поезій О. Гнатейко, а прози - гуморески Д. Колатало. Поему „Франко" читала О. Бобиляк, а в дальшому читанні віршів брали участь п. Тантала і Христя Струк. Пісню, до слів Ганни Черінь, співали пластунки Зірка Мартинюк і Христя Козак.

Опісля на перерві, за солодким і чаєм проходила гутірка із приємних вражень прослуханої літературної творчости поетеси.

По перерві Галина Черінь прочитала вірші і дещо із жартівливої прози, а також із ще не докінченого літературного твору — уривки, з яких непересічне враження зробили: „слова, слова, слова..."

По закінченні вечора, гості радо закуповували поезії Ганни Черінь „Вагонетки" і „Травневі мрії". Природний хист поетеси Ганни Черінь полонити слухачів — залишиться незабутнім.

Ірина Шрамченко

ПОМЕРЛА АННА МОРОЗ

Ню Йорк. — В суботу 13-го травня ц. р. померла тут на 78-му році життя Анна Мороз. Осиротила доньки Катерину Кейс, Олександру Овечкіну та зятя Івана Кейса і багатьох внуків і правнуків. Панахида буде відправлена у вівторок 16 травня о год. 7-ій веч. у Святотроїцькій катедрі при Брум стріт і Заупокійна Служба — в середу 17 травня ц. р. о год. 9-ій ранку в цій же катедрі й опісля відбудеться похорон на Українському Православному Цвинтарі в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

УКРАЇНСЬКЕ ІСТОРИЧНЕ ТОВАРИСТВО
висловлює сердечне співчуття
ПРОФ. Д-РОВІ ЛЮБОМИРОВІ і
ПРОФ. Д-РОВІ БОГДАНОВІ ВИНАРАМ;
членам Управи УІТ
з приводу смерти їх Батька

проф. д-ра ІВАНА ВИНАРА

що сталася 8-го травня 1972 року.

Ділимося сумною вісткою, що дня 5 травня 1972 року відійшла від нас непадійно у Вічність, на 76 році життя, наша Найдорожча
МАМА, БАБУНЯ, ПРАБАБУНЯ і СЕСТРА

бл. п.
ТЕОДОЗІЯ з БРОШНІВСЬКИХ СТОЦЬКА

ПОХОРОНИ відбулися дня 9-го травня 1972 р. в Чикаго, Ілл. на місцевому українському цвинтарі св. Миколая.

В глибокому смутку:

доньки: ЕВСТАХІЯ ТАРАТУЦЬКА
ЯДВИГА ЧЕРЕВКО
СТЕФАНІЯ КОБИЛЕЦЬКА
ҐІЗЕЛЯ КОЦИБАЛА
зяті: ВОЛОДИМИР КОБИЛЕЦЬКИЙ
ВОЛОДИМИР ЧЕРЕВКО
СВЯТОСЛАВ КОЦИБАЛА
Внуки: ТАТІЯНА ТАТАРКО з чоловіком МИКОЛОЮ, ІГОР ТАРАТУЦЬКИЙ, СЯНЯ ЧЕРЕВКО-СМИТ з чоловіком БЕРНАРДОМ, ЯРОСЛАВ КОБИЛЕЦЬКИЙ, АРКАДІЯ КОЦИБАЛА та УЛЯНА ЧЕРЕВКО
правнуки: ТАРАС і НАТАЛКА ТАТАРКИ та ХРИСТЯ СМИТ
сестра ОЛЬГА КЛЮСІК в Польщі, брат ЕВСТАХІЙ БРОШНІВСЬКИЙ в Україні, та близька і дальша Рідня в Америці та в Україні

ПОВІДОМЛЕННЯ ЗУАДКОМІТЕТУ
Цим маю шану повідомити усіх Членів ЗУАДК, що

ДЕВ'ЯТІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЗУАДК

— відбудуться —
в суботу, 27-го травня 1972 р.
у Філядельфії, Па.
в ДОМІ „ТРИЗУБ" при 4932 Норт Брод вул.
Точно о год. 10-ій рано
ЗІ СЛІДУЮЧИМ ПОРЯДКОМ НАРАД:

1) Відкриття Зборів;
2) Вибір Комісій — Верифікаційної, Статутової, Номінаційної і Резолюційної;
3) Відчитання і затвердження протоколу Восьмих Загальних Зборів, відбутих у Філядельфії, дня 21-го вересня 1968 року;
4) Звітування Екзекутиви;
5) Звітування Контрольної Комісії;
6) Дискусія над звітами та уділення абсолюторії Управі;
7) Звіт Верифікаційної Комісії;
8) Звіт Статутової Комісії;
9) Звіт Номінаційної Комісії;
10) Вибір нової Дирекційної Ради ЗУАДКомітету;
11) Плян праці;
12) Звіт Резолюційної Комісії і прийняття резолюцій;
13) Внески і запити;
14) Закриття Зборів.

В часі нарад відбудеться висвітлення фільму з життя українців в Югославії.

Початок нарад точно о год. 10-ій рано. Реєстрація делеґатів від год. 8-ої до 10-ої рано.

В Зборах мають право участи делеґати від Організацій, які є членами і виконали свої членські обов'язки, вплачуючи членські вкладки. Зголошення делеґатів — на нище поданих друках просимо прислати не пізніше до 23-го травня 1972 року.

ДИРЕКЦІЙНА РАДА ЗУАДК

ЗЛУЧЕНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ДОПОМОГОВИЙ КОМІТЕТ
5020 Old York Road Philadelphia, Pa. 19141

ДЕВ'ЯТІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
27-го ТРАВНЯ 1972 р.
в залі Українського Спортового Товариства „Тризуб" при 4932 Норт Брод вул. у Філядельфії, Па. 19141
Цим стверджуємо, що

Пан, Пані ....
Ім'я і прізвище
....
Адреса
є уповажнений (на) заступати ....
Назва організації
....
Адреса
на Загальних Зборах ЗУАДКомітету.

....
Секретар Голова

Ділимося болючою вісткою,
що в дні 14 травня 1972 р. упокоїлася в Бозі,
наша Найдорожча
ЖЕНА, МАМА, БАБУСЯ і СЕСТРА

бл. п.
їмость МАРІЯ ДАШО з дому ҐОЦЬКА

на 76-му році життя.

ПАНАХИДА відбудеться в похоронному заведенні Насевичів, 109 E. Tabor Rd., Philadelphia, Pa., в середу, 17-го травня 1972 р. о год. 8-ій веч.

ПОХОРОН відбудеться в четвер, 18-го травня 1972 року з церкви Царя Христа, 1627 Сауцга St., Philadelphia, Pa., о год. 9-ій рано на український католицький цвинтар у Факс Чейс, Пенсильванія.

В глибокому смутку:

о. СТАНИСЛАВ — чоловік
ХРИСТИНА — донька з мужем ОРЕСТОМ ҐАНАСОМ
ЛЕСЯ, АНЯ і РЕНЯ — внучки
ВОЛОДИМИР — брат з дружиною ОЛЕНОЮ
Близька і дальша Родина на Україні та Америці

В ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мойого Найдорожчого і Незабутнього МУЖА
і Люблячого БАТЬКА

бл. п.
СТЕФАНА МАКСИМОВИЧА

будуть відслужені
СВЯТІ ЛІТУРГІЇ
в неділі, 21 і 28 травня 1972 року
о год. 12-ій дня
в Українській Католицькій Церкві
св. ап. ПЕТРА і ПАВЛА в КЛІВЛЕНДІ, Огайо

Рівнож 21-го ТРАВНЯ ц. р. о год. 3-ій по пол.
буде відправлення
ПАНАХИДИ
І ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА
НА МОГИЛІ ПОКІЙНОГО

Про молитви просить горем опечалена:
РОМА — дружина
АЛЕКСАНДЕР і ЯРОСЛАВ — сини

Ділимося сумною вісткою з Рідними та Знайомими,
що дня 6-го травня 1972 р. відійшов у Вічність,
наш Дорогий
ЧОЛОВІК, БАТЬКО, ДІД і ПРАДІД

ІВАН ПАВЛИК

на 90-му році життя

ПОХОРОН відбувся у вівторок, 9-го травня 1972 р. в Елізабет, Н. Дж.

В смутку:

дружина — ВЛАДИСЛАВА
син — СТЕФАН
донька — МАРІЯ ГАЛАМАЙ
Внуки і правнуки
та близька і дальша Родина в ЗСА і Україні

ПОДЯКА

Замість квітів на свіжу могилу
БЛ. П. ДАРІЇ ПЕРЕҐІВСЬКОЇ
на потреби церкви св. Володимира в Українському Селі в Ґлен Спей, Н. Й., зложили
10.00 дол. Антін і Марія СЛОБОДЯНИЙ та
5.00 дол. Зиновій і Неоніля КРАМАРЧУК
за що Церковний Комітет складає сердечну подяку.

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього відійшов від нас у Вічність
на 61-му році життя, дня 14-го квітня 1972 року
наш Найдорожчий і Невіджалуваний
МУЖ, БАТЬКО і ДІДУСЬ

бл. п.
ВОЛОДИМИР ПИПЮК

Цією дорогою складаємо найщирішу подяку настоятелеві церкви Успіння Пресвятої Богородиці в Нортгемптон, Па., Митр. Прот. Андрієві Двораківському за всі його піклування, молитви, відвідини Хворого вдома і в шпиталі, за уділення Ст. Тайни Єлеопомазання, за всі похоронні відправи, за вислови сердечних прощальних слів та за слова розради і потіхи усім нам горем прибитим.

Глибока і сердечна вдячність всім Всч. і Преп. Отцям за їх участь в похоронних відправах, за їх молитви і слова розради, а ними були: Митр. Прот. Теодор Форостій з Кліфтон, Н. Дж., Митр. Прот. Андрій Бек з Карнеґі, Па., о. Прот. Нестор Столярчук з Ковтсвил, Па., о. Нестор Коваль з Скрентон, Па., о. Леонард Кубарський з Вилмингтон, Дел. і о. Омелян Мицик, мол. з Майнерсвил, Па.

Щира подяка церковному хорові і його диригентові проф. Володимирові Двораківському за молитовні співи в часі Парастасу і Служби Божої.

Сердечна подяка Сестрицям за уладження поминків-трапези. Всім людям за їх численну участь у похороні, за гарні квіти, як вияв співчуття, за Служби Божі і дари в сумі 1100.00 дол. на Церкву в С. Бавнд Брук, Н. Дж., замість квітів на могилу.

Щира подяка погребникові Степанові Когутові з Аллентавн, Па., за уміле та взірцеве ведення похорону.

Сердечна подяка Всім, а всім Приятелям, Знайомим і сусідам за їх вислови співчуття, услуги і жертви.

Нехай Всевишній винагородить Вас всіх своїми щедрими ласками, а душу покійного Володимира прийме до своїх дворів небесних, там де вже нема ні болю, ні журби, ні зітхання, а життя безконечне.

Щире і сердечне спасибі Всім.

Опечалена горем —

дружина — АННА
син — ТАРАС
невістка — РОВЗМАРІЯ
внуки — ГРИГОРІЙ Т., ДАНИЇЛ В.
і сестра ПРОЦЬ з дітьми

Ділимося болючою вісткою з Рідними, Приятелями, Знайомими, Парохіянами та всім Українським Громадянством, що з волі Всевишнього в п'ятницю, 12-го травня 1972 р. по довгій і важкій недузі на 73-му році життя, відійшов у Вічність мій Найдорожчий МУЖ — парох церкви св. Духа в Брукліні-Північ

бл. п. о.
НИКОЛАЙ ВОЯКОВСЬКИЙ

Покійний працював на Рідних Землях як парох в Скалаті, Олієві та Страдчі біля Львова; від 1939 р. до 1945 р. був духовним опікуном українських скитальців в Німеччині, а в роках 1945 до 1949 був АПОСТОЛЬСЬКИМ ВІЗИТАТОРОМ для українських скитальців в Німеччині.

В ЗСА працював як парох в Брукліні-Південь, в Боффало, Коговзі і в Брукліні-Північ.

ПОХОРОННІ БОГОСЛУЖЕННЯ відбувалися в церкві св. Духа в Брукліні, 161 Норт 5-та вул. в суботу і в неділю, коли тіло Покійного перенесено з похор. заведення. В понеділок 15-го травня 1972 р. о год. 9-ій рано відправлено Заупокійну Службу Божу, а того ж дня вечором о год. 7-ій мають початися священичі похорони, які продовжуватимуться у вівторок, 16-го травня о год. 10:30 перед полуднем. У вівторок в похоронних відправах братиме участь Стемфордський Владика Екселенція Кир Йосиф.

Тіло Покійного спочине на Українськім Цвинтарі св. Духа в Hamptonburg, N.Y.

В глибокому смутку:

дружина — АННА
Родина в ЗСА і в Україні

Згідно з бажанням Покійного, замість вінків, проситься складати пожертви на Маркіянів Хрест, що мають збудувати на цвинтарі св. Духа.

ТРИ ТИСЯЧІ УКРАЇНЦІВ, ГОЛОВНО МОЛОДІ, ДЕМОНСТРУВАЛИ У ВАШИНГТОНІ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

му й закордонної давала п-а Квітка Семанишин, Є. Іванців, ред. Вол. Мазур, мгр Є. Гановський. Стипендист УНСоюзу, молодий журналіст Юрій Вірт, зафіксував на плівці всі події під час демонстрації, їх зафіксували й десятки любительських кінокамер.

Перед Білим Домом українські колони звернули до Лафаєт-парку, але поліція видала дозвіл тільки на групу в 500 осіб, інші були змушені йти далі, до скверу Фарраґо, ще інші до МекПірсон скверу. Через таке „розпарцелювання" демонстрації важко було охопити всі деталі і її керівникам, і журналістам для звіту. У Лафаєт-сквері студенти встановили звукопосилювач. Пастор української Євангельської Церкви Вол. Боровський провів там молитву, а д-р Володимир Душник виступив з англійською промовою від УККА, звертаючи увагу Америки на внутрішній імперіялізм Москви — в самому СССР супроти не-російських народів, та на зовнішній — на підсилення агресивної війни у В'єтнамі з допомогою совєтської зброї. Д-р В. Душник говорив про переслідування українців в Україні та про прохання американців українського походження й сподіванку, що президент Р. Ніксон під час відвідин Москви й Києва порушить ту справу в дусі найкращих традицій Американської Держави. Під час цієї маніфестаційної частини дійшло до малого зудару між українськими студентами і гурпою „миротворців", які вимагають, щоб Америка без бою віддала Південний В'єтнам комуністам з Півночі. „Миротворців" було мало й вони швидко подалися геть, прийнявши спочатку українську демонстрацію за „свою". О год. 2.30 до Білого Дому пішла українська делеґація, щоб передати петицію президентові Ричардові Ніксонові. Петиція займає три сторінки машинопису, і складається з кількох точок. Головні прохання до Президента такі: американські українці підтримують заходи Уряду й рішучу поставу відносно агресора з Північного В'єтнаму; американські українці, яких є понад 2 мільйони, прохають Президента виступити, під час запланованих відвідин Москви й Києва ,в обороні безпідставно переслідуваних українських інтелектуалістів, проти примусового російщення України та нищення її культури і за свободу для всіх трьох історичних українських Церков: Православної, Католицької та Євангельської.

До складу делеґації входили: інж. М. Семанишин, Є. Іванців, Є. Гановський, студентка Квітка Семанишин, студент І. Длябога, д-р С. Курилас, студент Ю. Вірт як фотограф та підписаний кореспондент „Свободи". Делеґацію зустріла охорона Білого Дому, один із військових мав на платівці на грудях українське прізвище. Делеґацію поінформували, що її прийме через 15 хвилин один із асистентів Президента, який з родиною перебував у той час у Мериленді. На запитання, чи українці мають транспаренти про підтримку в'єтнамської політики Уряду ЗСА, троє молодих учасників делеґації пішли до парку Лафаєта, щоб їх принести, але таких транспарентів не знайшли. Можливо, це було причиною відкликання офіційного фотографа з Білого Дому. Тим часом, частина демонстрантів перейшла вулицю і з українськими прапорами почала демонструвати на хіднику біля Білого Дому, на якому в спальних мішках тижнями лежать ті, що бажають „негайного миру" у В'єтнамі. До делеґації з петицією почали приєднуватись різні учасники демонстрації, переважно від організацій і товариств, так що впродовж 15 хвилин очікування це вже була група з яких 30-35 осіб. Тому П. Балзано, стеф-асистент Білого Дому, не прийняв делеґації там, де плянувалось, тільки взяв петицію перед вартівнею Білого Дому, бо варта мала вказівку пропустити й розмовляти лише з членами наперед визначеної делеґації. Інж. М. Семанишин передав петицію, після чого було роздано її копії представникам преси й радіо ,і вся українська група повернулась до парку Лафаєта.

Біля півтисячі учасників маніфестації організовано перейшли з того парку, де було кілька сотень туристів, чималу віддаль до МекПірсон скверу біля „К" і 15-ої вулиці, звідки лише три вулиці до будинку совєтської амбасади. Кілька дітей і старших осіб зазнали сонячного удару, або дістали завороти голови, попечення обличчя тощо, їм була подана допомога. Поліційні відділи на мотоциклях і в автах обставили сусідні вулиці так що демонстранти не могли проникнути до амбасади СССР. Поліція попередила учасників, що не можна наближатись ближче, як на 500 стіп до амбасади, про що теж попереджав д-р С. Курилас, який переговорював з поліцією. Далі демонстрація проти Москви відбувалася в тісному сквері Скатт та переливалась й на сусідні вулиці. Через гучномовець до демонстрантів, серед яких було дедалі, то менше старших осіб, промовляли, запрошувані Аскольдом Лозинським, різні промовці. Головну коротку промову виголосив від Екзекутиви УККА п. Володимир Мазур з Піттсбурґу, прославляючи молодих українських патріотів в Україні — нашій „Воскресаючій Матері", і цю молодь, що виступає в обороні переслідуваних Москвою українців. Доповідач цитував із праць Нескорених, в тому вислів В. Мороза, що „національне відродження — найглибше з усіх духових процесів". Його гучно оплескували слухачі за визначення, що „комунізм — це фартушок, яким Москва прикриває свій традиційний імперіялізм". Потім виступав голова ТУСМ-у Б. Футала, зацитувавши з В .Симоненка: „Хай мовчать Америки й Росії, коли я з тобою говорю" — з Україною. Промовець домагався більшої й ширшої підтримки від усієї української громади заініційованих студентами демонстрацій в обороні Прав України. Від Головної Управи СУМА промовляв її керівник мґр Євген Гановський: „Москва відповідальна за неспокої у світі, і ми її кличемо до відповідальности!" сказав промовець, підхоплений тисячами молоді: „Так! „Геть Росію!" В обороні безпідставно переслідуваної молоді в Україні виступив від Пласту Андрій Мицьо. Представник СУСТА Олег Сацюк заявив: „Ми багато менше винні Америці і Канаді, чим вони нам! Про нас кажуть, що ми є добрі громадяни, і ми є добрими громадянами, але ми більше не будемо мовчки тягнути плуга!" Промовець вимагав уваги Америки і світу до української проблеми. На його кінцеве „Слава Україні!" маси людей відгукнулись вигуком „Слава!" Від „Зарева" коротко промовляв Юрій Каркоць, зміст промови якого полягав у тому, що „Ми не дамо тут спокою совєтським представникам".

У запальній промові українською й потім англійською мовою (майже всі були виголошені українською мовою), Олесь Черень із Чикаґа обвинувачував Америку в байдужості до справ Поневолених Москвою Націй: „Вимагаємо від Америки уваги до справ України!" Промовець заявив, що українська молодь в Америці буде чинити дедалі то більшу пресію на совєтських представників з одного боку, і на американські власті з другого, виступаючи в обороні Валентина Мороза і тисяч інших мучеників за правду, віру і свободу. Українською і потім так же коротко англійською мовою промовляв молодий священик о. Полівчак, прохаючи Божої допомоги для здійснення справедливих українських вимог і змагань. Після слова М. Голіяра виступив з маленькою дитиною-дівчинкою Д. Марченко — представник Комітету Поневолених Націй на Півн. Ню Джерзі: „20 народів, які ми об'єднуємо, підтримують вас, дорогі українці!" — сказав він англійською мовою, повідомивши, що його прабатьки прибули до ЗСА з Лемківщини. „Хай живе вільний Київ! Геть будь-який комунізм!" — вигукнув він вкінці під оплески слухачів. Спонтанно залунала пісня „Не пора". Тому, що її співали людські маси, розкинені не лише в парку, а й на сусідніх вулицях, мґр Богдан Скасків з Вашинґтону став біля мікрофону і, співаючи тенором, немов диригував тим велетенським хором.

Під час промов була нагода запитати кількох учасників із різних міст, чому вони прибули до Вашинґтону? Три сестри-пластунки з Боффало, діти п-ва Гаврилюків, відповіли, що вони ніколи не втомляться демонструвати за правду та ще й за українську правду. Юнак-пластун з Балтимору сказав, що „не можемо демонструвати в Києві за український Київ, так будемо демонструвати біля Шевченка у Вашинґтоні" і що „ми нічого не будемо дарувати Москві". Дві юначки з Парми, Огайо, сказали, що вони втомлені подорожжю і що сподівались, що тут буде багато більше старших громадян, які „розпачають над тим, де наша молодь". Ще інший юнак-сумівець, сестру якого заарештувала згодом поліція, сказав, що для таких великих і розкиданих демонстрацій треба мати „вокі-токі" — портативні радіонадавачі", щоб можна було координувати дії: „Ми ж не живем десь у Африці", сказав він, „це ж Америка, але до деяких українців навіть це не доходить". Назагал молодь висловлювала обурення тим, що на заініційовану нею демонстрацію у Вашинґтоні прибуло дуже мало українців середнього і старшого віку. Студенти говорили, що вони вдячні батькам і переймають від них українські традиції, але вони не будуть переймати однієї поганої — „традиції мовчазної покірности". Вони говорили, що будуть битись на фронті за Америку, але будуть від Америки вимагати, бо ця країна і її потуга має бути для всіх громадян.

По 4-ій годині, в найважчу спеку, залунав клич „До амбасади!" Тривожно загули барабани, молодь кинулась вперед із такою силою, що коли б не залізний кордон поліції, то не відомо, чи не штурмували б амбасаду СССР так, як у французьку революцію штурмували в Парижі тюрму Бастилію. На вулиці „К" і 17-ій яких 35 поліцаїв на мотоциклях стояли один поруч другого. Тоді з триста юнаків і дівчат, вигукуючи кличі, влаштували сидячу демонстрацію серед вулиці, спинивши на яких 10-15 хвилин рух з чотирьох сторін. Тим часом міх спинених сотень авт пластуни, сумівці, члени студентських організацій роздавали листівки. На вимогу поліції зійти на хідники багато молоді у вишивках полягали серед вулиці, так що поліція не могла їхати мотоциклями. В цей час підпалили велике, майже людського росту чорне опудало, що зображувало Росію з червоним прапором у руках. Коли вогонь дуже розгорівся, опудало кинули серед вулиці (є велика світлина у „Вашинґтон Пост" із 14 травня, з підписом: „Протиросійські демонстранти палять опудало на 17-ій і „К" вулицях"). У цей час прибули на яких 10 вантажних автах відділи поліції, і старшина через голосник поставив ультиматум: „Звільніть вулиці для руху, або розпочнемо арешти". Молодь послухала його прохання, хоч і без вдоволення, й повернулась до основної маси демонстрантів у сквері. Поліція погасила з вогнегасників вогонь, і по вулицях знову розпочався автомобілевий рух. Кілька малих груп студентів прорвались майже до совєтської амбасади, яку берегла поліція, та їх швидко завертали назад. Молодь грімко вигукувала: „Ганьба Москві!", „Волю Україні!", „Свободу Поневоленим Націям!"

Частина демонстрантів почали розходитись біля 4 год. 30 хв. по полудні, коли стояла дуже важка спека. Представник „Свободи" пішов з керівником радіопрограми в Боффало п. В. Шарваном, користуючись журналістичними посвідками, до будинку амбасади СССР. Поліція допитувалась, чи не маємо листівок. Там стояли поліцаї назовні і декілька в подвір'ї. Всі вікна в амбасаді були зачинені і заслонені віконницями. Перед будинком амбасади не було червоного прапора. П. Василь Шарван попрямував до стоянки автобусів з Боффало, а його супутник — до Скатт скверу, де перед тим промовляли, обвинувачуючи Москву в порушенні людських і національних прав, а Вашинґтон — у мовчанці, різні промовці, між ними мав промовляти д-р В. Одайник із Колюмбійського Університету і голова Демонстраційного Комітету ТУСМ інж. Богдан Кульчицький. Біля 5-ої год. вечора в сквері було мало людей — переважно дуже втомлені маршем старші люди, 60-70-річного віку, ,між якими були кілька вояків Армії УНР і УГА та два кол. вояки УПА. Довідавшись від них, що молодь подалася знову до Білого Дому, обурена поліційними охоронними кордонами довкола вулиць, якими можна було б пройти до совєтської амбасади, представник „Свободи" поспішив у тому напрямку. В дорозі до нього підбігла група юнаків: вони зуміли вирватися з рук поліції, але — сказали вони, біля 50 осіб нашої молоді поліція заарештувала.

Перед Білим Домом, за свідченням очевидців — українців і американських японців та інших — сталось наступне: кілька сотень української молоді з прапорами й транспарентами вирішили на закінчення антимосковської демонстрації ще раз зібратись у парку Лафаєта насупроти Білого Дому, і там заспівати національний гимн „Ще не вмерла Україна". Поліція почала оточувати молодь, але юнаки й дівчата вигукували, що „ми вже маєм досить усіх і завжди боятись! Мороз не боїться — і ми не боїмось!", та „Будем битись!" Частина демонстрантів з синьо-жовтими прапорами й транспарентами вирвалася з поліційного оточення із парку й попрямувала через широку Пенсильвенія евню просто до брам Білого Дому. Зчинилось замішання, спинився рух: поліція викликала загін кінноти, який натискав на юнаків і дівчат кіньми. Ще в парку капітан поліції мав сказати демонстрантам, щоб вони негайно залишили парк, бо не мають дозволу на демонстрацію, або ж будуть арешти. Але арешти стались на Пенсильвенія евню, куди миттю прибули нові поліційні підкріплення з великими закритими автами. Юнаки й дівчата кричали „Ганьба Москві!", „Смерть Москві!", „Слава Україні!", коли їх втягали в авта. За заарештовану молодь заступався перед поліцією д-р Богдан Футей та інші. Не вдалося встановити кількости заарештованих: від 30 до 35 осіб. Капітан поліції сказав, що всіх заарештованих „біля 15 осіб". Коментатор телевізійного каналу ч. 9 у нічній суботній програмі новин сказав про „25 заарештованих українців". „Вашинґтон Пост" із 14 квітня повідомив, що було „заарештовано біля 35 душ".

∴

Заарештованих обвинувачено в порушенні приписів вуличного руху та покарано гривною десять долярів і звільнено, як вони гривну заплатили. Юнаків, що не мали 18 років життя, звільнено без гривни.

ЗНАЙШЛИ ПІДВОДНИЙ ПАЛАЦ

Рим. — У затоці поблизу Неаполю рибалки закидали неводи й були немало здивовані, коли побачили крізь чисту воду на дні обриси якогось палацу. Викликані науковці - археологи встановили, що в затоці Пуццолі стався підводний зсув землі й тому з'явились під водою рештки стародавнього палацу з часів еллінізму.

Наукова Конференція у Чикаґо

Чикаґський Ініціятивний комітет для відзначення століття наукової і видавничої діяльности Наукового Товариства ім. Т. Шевченка започатковує ці відзначення науковими доповідями.

Перша Наукова Конференція з доповідями відбудеться в суботу, 20-го травня ц. р., год. 7:00 вечора, в Народному Домі Українського Народного Союзу, при 841 Вестерн Евеню, у Чикаґо.

Проф. д-р Юрій Фединський, дійсний член НТШ і голова Українсько - Американської Асоціяції Університетських Професорів, професор Міжнародного Права в Блумінґтонському Університеті в Блумінґтоні, Інд., виголосить доповідь на тему: Україна в Об'єднаних Націях. Другу доповідь на тему: Україна в Американській Історіографії виголосить проф. д-р Степан Горак, також дійсний член НТШ і професор Історії Східньої Европи в Істерн - Іллинойському Університеті в Чарлстоні, Ілл. Проф. Ст. Горак — секретар Українсько - Американської Асоціяції Університетських Професорів.

Наукову Конференцію відкриє вступним словом про НТШ і Асоціяцію Професорів голова Ініціятивного комітету проф. д-р Юрій Мачук.

Доповіді подумані для ширшого громадянства, тому Ініціятивний комітет просить чикаґську українську громаду до масової участи.

Загальні Збори ОбУВА в Нюарку-Ірвінґтоні

Загальні річні збори Відділу ОбУВА відбулись 9-го квітня 1972 р. в приміщеннях Кредитової Кооперативи „Самопоміч" при поважній скількости членів. Зборами проводила Президія: д-р І. Карапінка — предсідник, д-р О. Утриско заступник та В. Мартинець — секретар зборів.

Д-р Карапінка подякував за уділення йому довір'я, та попросив приявних вшанувати пам'ять недавно померлого побратима, члена Відділу бл. п. д-ра Романа Криштальського хвилинною мовчанкою. Після звітів з діяльности уступаючої Управи за минулий рік як також Контрольної комісії та по уділенні абсолюторії вибрано нову Управу на рік 1972: д-р Р. Стахура — голова, М. Лозинський, І. Зелик — заступники, Юрій Кігічак — секретар, В. Кузик скарбник, Евген Ведрій — Суспільна Опіка, О. Лисинецький, В. Шпирка та Ю. Кігічак прапороносці. До Контр. комісії — А. Змій, М. Стебельський і М. Шавала, а до Товариського суду — А. Кашубинського, І. Карапінку і Л. Голінатого. Делеґатами на Крайовий З'їзд А. Змія, та Л. Голінатого. Делеґат до місцевого Відділу УККА А. Гречак.

На превеликий жаль новообраний голова д-р Роман Стахура недовго був головою нашого Відділу, бо 14-го квітня ц. р. ненадійно помер.

Тепер обов'язки голови нашого Відділу виконує заступник голов, М. Лозинський.

за Управу Відділу
Юрій Кігічак
секретар

Закінчення шахового турніру УАСТ „Леви" в Чикаґо

Внутрішньо - клюбовий весняний шаховий турнір УАСТ „Леви" в Чикаґо, що тривав 7 тижнів, закінчився таким вислідом:

1. мґр Турянський Мирослав — 5 точок, 2. Модрицький Мирослав — 4 т., 3. Задорожний Нестор — 3 і пів т.,; 4 і 5. Маркевич Ярослав і Припхан — 3 т.,, 6. Винниченко Степан — 2 т. і 7. Гановський Іван — 0 т.

Вислід змагань був проголошений під час загальних зборів Т-ва, що відбулися 23-го квітня, 1972. Усі учасники турніру одержали, як пам'ятку, шахові книжки. Першун одержить чашу, якщо здобуде повторно перше місце в одному з наступних турнірів.

При нагоді роздачі книжок - пам'яток, директор турніру інформував учасників загальних зборів про майже 50-літню шахову діяльність майстра Турянського, вершком якої було здобуття 10-го місця у змаганнях Ю. С. Овпен Ченмпіоншіп, 1953 р.

Мґр Теодат Школьник
директор турніру

НА ДНІ ЧОРНОГО Й ОЗІВСЬКОГО МОРІВ

На дні Чорного й Озівського морів виявлено великі поклади цінних природних копалин, повідомляла „Радянська Україна" з 29 квітня, пишучи назву Озівського моря з російського „Азовське". Їх видобування буде коштувати дешевше, чим добування на суші. Знайдено в глибшій частині Чорного моря залізно-манґанові руди, що містять 25 відсотків заліза, 7% маґнацію та біля 30 інших елементів. Геологи з Академії Наук УССР відкрили великі продовження руд від Керченського півострова до Озівського моря, що їх обчислюють „в сотні мільйонів тонн". На морському дні відкрито також неглибоко розташовані запаси природного газу і ропи-нафти. Тільки в одній затоці Чорного моря, Каркіницькій, відкрито запасів газу в 70 мільярдів кубометрів. У обох морях працюють кілька кораблів для розшуків природних багатств.

ТАРЗАН, Ч. 6748. Генерал Їтс попереджує Тарзана про небезпеку

TARZAN'S PLANNING FOR HIS DRU RIVER CLINIC IS INTERRUPTED BY AN URGENT MESSAGE...
BAD RADIO NEWS, TARZAN! MOMBUZZI'S INTERROGATION OF THE AIRLIFTED PRISONERS DISCLOSES FOUR GUNMEN WE DIDN'T KNOW ABOUT! THEY ESCAPED OUR TRAP!
THE OMARS SENT THEM INTO THE JUNGLE, BEFORE WE ARRIVED, DISGUISED AS OBIA MEN, TO ORGANIZE HAND-CHOPPING RAIDS ON URU-URU VILLAGES!
GENERAL YEATS IS DEPLOYING AIR SCOUTS TO SEARCH FOR THEIR HIDEOUT, BUT HE WARNS US TO BE ON GUARD... IN CASE THEY RETURN... HERE!

Плянування Тарзана щодо його клініки над рікою Дру перервані раптовим повідомленням...

Погані радіоновини, Тарзане! Випитування у Момбуззі перевезених туди літаками в'язнів виявило існування чотирьох опрічників, про яких ми не знали! Вони вимкнули нашу засідку!

Омари вислали були їх у джунґлю поки ми прибули, щоб вони, вдаючи людей з племени обія ,організували рейди проти сіл урусів для відрубування рук!

Генерал Їтс висилає пластунів, щоб вони віднайшли їх криївку, але він перестерігає нас, щоб ми береглися, на випадок, якщо б вони вернулися... сюди!